

פרטי-כל ישיבת ועדה הכתמים של הכנסת, שהוקמה ביום 9.8.48.

נוכחים: מר ד.א. פנקס - יו"ר, מר א. קפלן - מר האוצר,

מ"ח י. אפרתי
ד"ר י. בדר.
מ. בדר
מר בן-עמי
מ. בניחובסקי
א. הרצפלד
מ. נפתלי
ה. פרומקין
ב. רפפור
ד"ר א. פרומן
מ. זנבי
מ. חורז
מר קיננינגד
י. רונן

על סדר היום: 1. סיום הדיון במס הכנסת:

- (א) הורדת נקודת הקפאה,
 - (ב) חובת הגשת דו"ח על הכנסת,
 - (ג) ניכויים לאשה עובדת בעסק בעלה,
 - (ד) ניכויים עבור ילדים של אשה עובדת.
2. אישור סעיפי ההכנסה בתקציב 1949/50.

1. סיום הדיון במס הכנסה.

(א) הורדת נקודת הקפאה.

לפי החוק הקיים עובדת נקודת הקפאה על סך של 1200 ל"י.

מר האוצר הציע להוריד את נקודת הקפאה ל-900 ל"י.

מאז כמה מחברי הועדה ישנה התנגדות לכך, והם דורשים לא לשנות את המצב הקיים.

סיכום: לאחר הצבעה בתקבלה הצעה האוצר להוריד את נקודת הקפאה לסך של 900 ל"י.

מ"ח פנקס, י. בדר ובניחובסקי סתמיים מתחלטה זו. הצעתם: להשאיר את נקודת הקפאה על הגובה של 1200 ל"י.

(ב) חובת הגשת דו"ח על הכנסה.

יו"ר הועדה מציע לשנות את חוק מס-הכנסה שיבוא כזה, שיחייב כל תושב במדינת ישראל להגיש דו"ח על הכנסותיו. הנימוק האוצר זקוק לכסף והוא יהיה זכאי להגדיל מסים רק לאחר שיווכח, כי כל אדם החייב במסים במדינה זו משלם אותם בשלמות. יש להניח, כי כשליש של חייבי-מס אינם משלמים אותו. הצדק האבורי מחייב הוצאת חוק, שיחייב הגשת דו"ח כנ"ל. חוק כזה קיים בכל הארצות, גם בארצות הנריה.

מר בן-עמי מעיד, כי עלו עתה ארצה מאתיים וחמשים אלף עולים, שאין להם עריין כל פרנסה. אם כל אלה יחייבו להגיש דו"חות, פירוש הדבר העמסה מנובון נומף על האוצר, שלא יביא על מועלת וברכה בעקבותיו, אלא הוצאות נוספות. לאוצר במדינת ישראל יש דרכים יעילות יותר על מנת להגיע לאנשים החייבים, למי ההשערה, במס.

ה. נפתלי מטעם באגשרות הארמיניסטורטיבית להוצאה לפועל של הצעת
מר פנקס, אם כי קשה להתנגד לניטורקיו. על-כל-ענינים קשה
להאמין, כי דרך זו תצליח כעת ורצוי לדחותה לזמן מה.

ב. רפפור מטעם להצעת מר פנקס, אך מחנאי שחוק זה יכלול תוספת
בדבר תקנה על הכספים בנזקים.

ג. בדר מקבל את העקרונות, כי יינתן לשר האוצר ימזי טו לדרוש מכל
חושבי הארץ, בדרך של צו כללי, דו"ח על הכנסותיהם.

אולם יחד עם זאת נראה, כי קשה יהיה לעשות את הדבר באופן
כללי. על-כן מציע ד"ר בדר לדרוש מבכלי הכתים רשימה מלאה על כל יושבי
הבית, שבה יצוינו מקורות הכנסתם של הדיירים, הכנסותיהם ומקום עבודתם.

ד. פרומקין מציע לקבל את הצעתו של מר פנקס לשנה הבאה. השנה לא
יתכן להוציאה אל הפועל, ביחוד כשאין מחלוקת עם ההכנסה
יכולה להשתלט על התומך בנוכחי.

ה. חינוך מעיר בנוגע להצעת ד"ר בדר, כי אין לחייב אדם לסדר
הודעה על מצב שכנו; זהו דבר סובייקטיבי מאד ודובל
עם הלשנה.

היו"ר מתקן את הצעתו בזה, כי דו"ח על הכנסתו יהיה חייב
להגיש כל אדם, היושב במדינת ישראל ישיבת קבע במשך שנה או ת. חלקן
זה מקרב את ההצעה לדעותיהם של ה"ה נפתלי ופרומקין והוא סותר את הנמוק
של מר בן-עמי.

יחד עם זאת צריך להיות ברור, כי אין לפרש חוק זה כשהרוד
עולים חדשים מסת במשך השנה הראשונה להיותם בארץ, באם יש להם הכנסה.

ד"ר ברגמן מודיע, כי אין התנגדות מצד האוצר להצעת היו"ר הודעה.
יש רק לאיין, כי נשקפת הסכנה, שבכלל יבואו התומך לא
יעובד גם התומך ממדינת ראשונה. אולם, באופן קרוני מוכרחה מחלוקת עם
ההכנסה להגיע לרכוש כל התומך הוא בידיה.

סיכום לאחר הצבעה נתקבלה הצעת היו"ר, לפיה חייב כל אדם,
היושב שנה אחת ישיבת קבע במדינת ישראל, להגיש הודעה -
בהאריך כמי שנזכר בחוק - על הכנסתו בשנת השנה הקודמת.
מר בן-עמי מסתייג מהחלטה זו.

ג) ניכויים לאשה העובדת בעסק בעלה.

משוה האוצר מציע להרשות לאשה העובדת בעסק בעלה ניכוי
מסך של 150 ל"י מהכנסת הבעל לצדכי הישוב עם ההכנסה.

ד"ר ברגמן רוצה לנגביל את הניכוי בכך, שהוא יודעה רק במקרה שהעסק
שהאשה עוזרת בו לבעלה יהווה לפחות 75% מהכנסת הבעל ואם
הכנסתו לא העלה על 1500 ל"י.

/.

פ. נפתלי

התנודד לניכוי מסוג זה ודורש קודם-כל הצבעה עקרונית.

ד"ר בדר

מציע, כי לאשה העובדת בעסק בעלה יורשה ניכוי של 250 ל"י מהכנסת הנעל לצרכי היטוב המס.

א. הרצפלד

מציע להרשות לאשה כנ"ל ניכוי של 100 ל"י בלבד.

סיכום:

נתקבלה החצעה להרשות לאשה העובדת בעסק בעלה ניכוי 100 ל"י מהכנסת הנעל, לצרכי היטוב מס הכנסה.

מסתייגים מהחלטה זו:

מר בן-עמי, הדורש ניכוי של 150 ל"י,

וד"ר י. בדר, הדורש ניכוי של 250 ל"י ושסתייגותו נובעת

במ להגבלה של 1500 ל"י.

ד) ניכויים נוספים עבור ילדים של אשה עובדת.

האוצר מציע להרשות לאשה עובדת ניכוי של 150 ל"י עבור כל אחד מילדיה. אין זה נובע לאשה, העובדת בעסק בעלה.

א. הרצפלד

מציע להרשות לאשה עובדת ניכוי מסך 150 ל"י לילד הראשון, 125 ל"י לילד השני, 100 ל"י לשלישי ו-75 ל"י לילד הרביעי.

פ. נפתלי

חופך בהצעת האוצר בנדון. אם יש רצון להקל על האשה העובדת, אין כל הגיון להגדיל את הניכוי לילד הראשון ולהקטינו לילדים

הבאים.

י. בדר

מציע לתת לכל אשה עובדת, בלי כל הגבלה, ניכוי נוסף של 25 ל"י על הניכוי הקיים עבור על ילד.

מר בן-עמי

מציע, כי לאשה העובדת שלא בשכר ינתן ניכוי נוסף בגובה של 25 ל"י לכל אחד משלושת ילדיה הראשונים.

סיכום:

לאחר הצבעה נתקבלו ההצעות הבאות:

א) לאשה העובדת בשכר יורשה ניכוי של 150 ל"י עבור כל אחד מילדיה.

ד"ר י. בדר מסתייג מהחלטה זו ודורש להרשות לכל אשה עובדת ניכוי נוסף של 25 ל"י לכל ילד על הניכוי הקיים.

ב) לאשה העובדת בעסק בעלה יורשה ניכוי נוסף של 25 ל"י לכל אחד משלושת ילדיה הראשונים.

מר פ. נפתלי שומר לו הסתייגות בנוגע להטבת לילדים של אשה עובדת שלא בשכר.

בזה נסתים הדיון על מס החכנסה.

2. מיליון עליית המנוסה המצוינת 1948/50.

1. מס המנוסה - 9,000,000 ל"י.

ד"ר י. בדר מציע רק 7 מיליון ל"י לפעיק זה.

לאחר הצבעה נחקבלה הצעה האוצר.

2. מס - 7,100,000 ל"י. המעיק אושר.

3. ג ל פ - 3,000,000 ל"י. המעיק אושר.

4. ג ל ו -

מס - 3,700,000

ד"ר בדר מציע להקטין את סעיף המס ב-400,000 ל"י. הצעתו לא נחקבלה.

4. בגיהובסקי מציע להכניס 4 מיליון ל"י בסעיף זה. (לא היתה הצבעה על הצעה זו).

הצעה האוצר אושרה.

מסמאות - 1,350,000 ל"י. המעיק אושר.

במורוים - 50,000 ל"י.

8. בדר מציע לסווק את הסעיף הזה. הצעתו נחקבלה.

המעיק נמחק.

5. מס מותרות - 1,900,000 ל"י. מרם התקיים דיון בשאלה זו.

6. מס רכוש -

רכוש עירוני - 900,000 ל"י בשנת 1948/9 614,000 ל"י
רכוש מקלאי - 150,000 ל"י 80,000 ל"י

מר בגיהובסקי מציע להכניס סך 1,200,000 ל"י בסעיף זה.

ד"ר י. בדר מתנגד לכל הערכות חדשות בנוגע למקרקעים, כי ההערכות האלו הן לרעת המדינה. הן יכולות לשמש יסוד לדרישות בלתי מוגבלות,

שהעליזה לעשרות מיליונים לירות, מטעם אותם הגורמים, שהממשלה מוכרחה ברוב המונים להמקיע או להחזיר את קרקעותיהם וחייב, כביכול, מוכנה לשלם מצויים. אין גם כל הצדל, אם האוצר יעריך מחדש את המקרקעים של אותם הבעלים עצמם או שהוא יעריך רק את המקרקעים של היהודים, כי העלאה כללית של ערך המקרקעים בחל-אביב, למשל, פירושה, למעשה, גם עליה ערך המקרקעים ביפו.

/.

ד"ר הועדה מעיד, כי הסכום המוגדל בסעיף זה לעומת השנה הקודמת מבטא רק את הגדלת המס על חלק מן המבוזים המנויים ולא הערכה חדשה. לדעתו, חלה עכשיו ירידה-מה בערך המבוזים בשוק ועל-כן אין להגביל את האוצר לגבולי ערוך הערכה חדשה.

הצעתו של ד"ר י. ברך היא הצעה לפרוצדורה ומקומה יהיה שלא בקשר עם התקציב, אלא בתור הצעה נבדלת לאחר גמר הדיון על התקציב.

מ. גפתי מעיד, כי קשה להצביע שלא בעד הצעה האוצר. ההערכה מבוססת על החוק הקיים, ובמסגרת לא יהיה שינוי בחוק, אין במשרות להציע כל הערכה אחרת מזו של מומחי האוצר.

ד"ר הרצוג קובע, כי התכנסות של מס הרכוש העירוני אינה יכולה לעלות על ההערכה, כי אף בעל-בית לא ישלם יותר משחופרך. היות ואין שינוי בהערכה שכר הדירה, קרוב לוודאי שלא יחול שינוי מרחיק לכת בהכנסה.

ד"ר י. ברך מפיע להמנות את השומה לב שר האוצר לעובדה, כי הערכה חדשה של מקרקעים עלולה, בתנאים מסוימים, לגרום נזק למדינה.

ד"ר הועדה מפיע לאשר את הצעת משרד האוצר.

סיכום: הועדה מאשרת את הצעת משרד האוצר בדבר המי הרכוש.

7. גבולי הכנסה - 1,000,000 ל"י. הצעה אושר.

8. דמי רישומים - 1,000,000 ל"י. הצעה אושר.

9. הכנסות משרותים -

משרי אחיזה - 600,000 ל"י

שרותים שונים - 500,000 ל"י

10. גבולות ע"מ חלוצות ורכוש משלתי - 250,000 ל"י.

ד"ר הרצוג מפיע, כי הממשלה המנדטורית נתנה מספר חלוצות לרשויות המקומיות ולפרדסנים. ע"מ זה מקבלת עתה הממשלה הזמן לזמן השלומים, שהאוצר מעריכם בסך של 250,000 ל"י.

מ. גפתי שואל, איפה ימצא את ביטוי ענין הרבדים לפרדסנות.

שר האוצר משיב, כי זו אחת השאלות למ"מ עם הממשלה הבריטית. כיון שהוחלט בכנסת, כי שר האוצר יוכל לביים בספים בתור חלוצות לפרדסנות, אין כאן, על-כן, לא הכנסה ולא מוצא.

א. תושבליך שואל לאפש רוח של העברת החובות יחד עם העברת הפרוט מבעל לבעל.

שר האוצר השיב, כי אין כל אפשרות לכך. רצוי להעמיד את השאלה פעם על סדר היום.

סיכום: הועדה עוד תחזור לדון בשאלה זו.

11. פט עליה ערך מקרקעים.

ד"ר ברגמן מוסר את העקרונות של פט זה ובהם מסקנות הדיון בוועדה המשנה.

זהו גסיון ראשון להטיל פט על שנת מקרקעים, וגם לנסות, ועל-כן קרוב לודאי, שבחצרות אלו יש הרבה דברים חידושים סיכונים.

מקרקעותיו של פט זה: הוא מחזיק, במיכול, עם פט ההכנסה; אין אדם צריך לשלם את המס הזה, אם הריוח שלו מהעסקה נכנס להסגון פט ההכנסה שלו.

הפט החדש הזה הוא פט על רווחים בהון, מקובל גם בארצות אחרות להטיל פט על רווחים שלא נעשו מהעסקות שוטפות, אלא ע"י העברות הון.

מבנה המס עצמו הוא די מסובך, כי החוק מכריח להביד דברים באורה קצת מסובכת.

למעשה, אם אדם קנה לו מגרש ולאחר ששכרו קבל רינת, הוא מוכרח לתת חלק מהריוח למדינה. אם הוא כותב מקרקעות, אין ספק שהוא צריך לשלם מס הכנסה. אם הוא רק משיקע את הונדו במגרשים ואינו כותב בהם, הוא לא שילם עד כה מס, אך כעת ישנה הצעה להטילו אף הוא במס.

ההצעה היא להבדיר את המס בהתאם לזמן שעבר מאז רכישת הקרקע. אדם, אשר קונה כעת קרקע ומוכר אותה לאחר חודש, עושה רינת ספיקולטיבי ובתנאים אחרים היה משלם מס הכנסה. אך אם הוא אינו משלם מס הכנסה, הרי ההצעה החזיקה אפורה להטיל על רינת מהיר כזה 60% מס. אם הוא מוכר את הקרקע במשך שנתיים מיום רכישתה - 50% וכו', עד ל-10%. אדם, שקנה קרקע שרכשה לפני שנת 1939, יוטל עליו, נוסף על דמי החעברה בטאבו, מס של 10% על הריוח שלו.

להצעה הנ"ל של המשור האוצר באה הצעה סיקון מטעם ועדה המשנה של ועדת הכספים, כי במקום שיוטל מס מבד מסד על רינת מהיר של שנה אחת, היה רצוי להתחיל את השלב הראשון בטנתיים, אך בגובה של 50% מהריוח לכל היותר. לעומת זאת באישה ועדת המשנה להכניס שתי טבלאות נוספות, שבמקרה של רינת בגובה של 80%, יחוייב האיש בחשלוט מס בגובה ב-6%, ובמקרה של 500% רינת - ב-5% נוספת, בתנאי שהמס לא יעלה אף פעם על 50%.

לאחר שהצעה המס הזה אושרה כבר ע"י הממשלה, ועל-מנת שההצעה הרשמית לא תשלול את החצרות ועדת המשנה, יוכנסו השינויים המבוקשים ע"י ועדת המשנה בתוספת לאוק.

ד"ר י. גר מעיר, כי ועדת משנה תצטרך עוד לדון בעדדים הטנתיים לבצוע חוק זה.

אשר לעקרון עצמו, הרי התקיימו כבר דיונים רבים ואין חולק על ההכרח בהטלת פט זה. אך צריך להשאיר בידי ההייב המס את הברירה לבחור

בין מט זה ובין מט הכנסה.

יש כאן טעות טכנית בחוק בנוגע לחליפין בקרקע. החליפין אינם מקרה שיש להייב במט זה, אלא צריך לשמוד לאוצר את הזמ"ת, שברוב שיחה צורך לשלם מט השמחה, צריך יהיה להתחשב לא בריוח של החליפין, אלא בריוח הקודם אל בעל הקרקע הקודם.

אשר להיקף המט, יש קודם כל לטחור מן המט הזה את הקרקע"ל, גם בתור מוכר וגם בתור קונה, ליש להתחשב גם במקרים דומים אחרים.

המט הוא יותר מדי כבד, ביוחד עתה, בשנה הראשונה, ד"ר בדר מציע, כי כל הטבלה המוצעת ביחס למט זה תוקטן ב-50%. ד"ר בדר מסיים לספקיות המפורדה ביוחד נבדל מברית"ל מט, אך בכדי להפחית את מספרם רצוי לא לקבוע מט כה גבוה.

פ. נפתלי תומך בהצעת ד"ר בדר, כי הפרטים הטכניים יימסרו לידי ועדה משנה מיוחדת של אנשי המט.

אשר לעקרונות החוק הזה: מר נפתלי מתייב את הדעה, כי אדם ששט את רגל צריך להיות הפשי מן המט, אך הוא חולק על הדעה, כי יש להשאיר בידי האיש את הברירה אם לשלם את מט ההכנסה או את המט הזה. האיש יכול להיות רחוק משיטת רגל, ובמקרה ששנה אחת יהיה לו המסד, הוא ידעה לנצל אפשרות השלום מט הכנסה, ללא כל צדק. יש לקבוע תנאים מפורטים, בהם יוכל האיש לבחור בין שני המסים.

הצעת ד"ר בדר אמא לקבוע את אשאל השלב הגבוה של המט הזה ל-25%, לא השלול אף היא את הרצון לעקוף את החוק ואין להסמין, כי ע"י ותור על גובה המט א'שד יהיה להגיד לבן. הצעת ועדה המשנה בדבר גובה המט, כפי ד"ר ברגמן כבד מסרה, יכולה להתקבל על דעת כולם.

ישלציין, כי אף אחד אינו יכול להקדין בעת אל נכון את ההכנסה במע"ף זה השנה.

יו"ר הועדה מצייין בסמוך, כי הסתיים הסיבוב הראשון של החלפת דעות על החוק הזה. כעת אפשר יהיה למנות ועדה, שתעבור על החוק הזה מלה במלה. לאחר שהחוק יוחזר לוועדה, יוחלט על דרגות המט, לפור ההצעות השונות בנדון.

היו"ר מציע את חברי הועדה הבאים לוועדת המשנה: ד"ר י. בדר, מר בן-עמי ופ. נפתלי, כמרכז.

סיכום: נחקלה הצעת יו"ר הועדה לכנוי ועדה משנה, בהרכב ה"ה יו"ר י. בדר, מר בן-עמי ופ. נפתלי כמרכז, לדיון מפורט בשאלה מט עליה ערך הרכוש.